

SIYOSIY PARTIYALAR FAOLIYATIDAGI XUSUSIYATLAR

Rashidov Baxtishod Baxtiyor o'g'li

Aniq va ijtimoiy fanlar universiteti 2-bosqich magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14251635>

Annotatsiya. Demokratik mamlakatlarda siyosiy partiyalar muhim o'rinni egallaydi. Ular aholi turli tabaqa va guruhlarining siyosiy irodasini ifoda etib, davlat va jamiyat boshqaruvida fuqarolarning ishtirokini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: siyosiy partiya, notijorat tashkilot, jamoatchilik nazorati, siyosat, normativ, partiya, dastur, saylov, g'oya, parlament, millat, demokratiya.

CHARACTERISTICS IN THE ACTIVITY OF POLITICAL PARTIES

Abstract. Political parties play an important role in democratic countries. They express the political will of different classes and groups of the population and play an important role in ensuring the participation of citizens in the management of the state and society.

Key words: political party, non-profit organization, public control, policy, normative, party, program, election, idea, parliament, nation, democracy.

ОСОБЕННОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПОЛИТИЧЕСКИХ ПАРТИЙ

Аннотация. Политические партии играют важную роль в демократических странах. Они выражают политическую волю различных классов и групп населения и играют важную роль в обеспечении участия граждан в управлении государством и обществом.

Ключевые слова: политическая партия, некоммерческая организация, общественный контроль, политика, норматив, партия, программа, выборы, идея, парламент, нация, демократия.

Davlat hokimiyatining umumxalq saylovlari orqali o'rnatilishi, fuqarolarning davlat va mahalliy masalalarga ularning saylangan vakillari tomonidan bevosita yoki bilvosita jalb etilishi huquqiy-demokratik davlat va fuqarolik jamiyati rivojlanishining eng muhim ikki tamoyilidir.

Bunda, eng avvalo, fuqarolik jamiyatining eng muhim institutlaridan biri bo'lgan siyosiy partiyalar hal qiluvchi o'rin tutib, davlat va jamiyat o'rtasida alohida "ko'prik" vazifasini o'taydi.

Siyosiy partiya – bu qarashlar, manfaatlar va maqsadlar mushtarakligi asosida tuzilgan, davlat hokimiyati organlarini shakllantirishda jamiyat muayyan qismining siyosiy irodasini ro'yobga chiqarishga intiluvchi hamda o'z vakillari orqali davlat va jamoat ishlarini idora etishda qatnashuvchi fuqarolarning ko'ngilli birlashmasidir. Siyosiy partiyalar turli tabaqa va guruhlarining siyosiy irodasini ifodalaydilar va o'zlarining demokratik yo'l bilan saylab qo'yilgan vakillari orqali davlat hokimiyatini tuzishda ishtirok etadilar.

Hokimiyat (saylov) uchun kurashdagi ishtiroki ularni siyosiy partiyaning boshqa jamoat birlashmalari yoki turli nodavlat notijorat tashkilotlaridan birinchi navbatda ajratib turadi.

O'zbekistondagi saylovlarda faqat siyosiy partiyalarning ishtirok etishiga ruxsat berilgan va hukumatning barcha darajadagi vakillari, ham mahalliy, ham milliy prezidentlikka nomzodlarni o'zlari tanlashda erkindir.

Shu munosabat bilan, keng jamoatchilik, xususan, yoshlar tomonidan eng ko'p beriladigan savollar quyidagilar: "O'zi Siyosiy partiya nima uchun kerak? Agar men siyosiy partiyaga a'zo bo'lsam, nimaga erishaman?"

U menga qanday afzalliklarni beradi? Siyosiy partiya - hukumatni ifodalovchi va boshqaruvda ishtirok etishni rag'batlantiradigan nodavlat guruh. U umumiy manfaatlar asosida birlashgan fuqarolardan iborat.

O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining siyosiy partiyalar fikri, manfaatlari va maqsadlari, o'z biznesini yuritishda ishtirok etuvchi ko'ngillilar uyushmasi, davlat va xalq, o'z vakillari orqali ularning siyosiy irodasini amalga oshirish uchun harakat qiladi. Davlat hokimiyatini o'rnatishda jamiyat mana shunday o'ziga xosdir.

Siyosiy partiyalarning asosiy siyosiy faoliyatiga hokimiyat uchun kurashish, saylovoldi dasturini amalga oshirish, davlatning ichki va tashqi siyosatini ishlab chiqishda bevosita yoki bilvosita ishtirok etish kiradi. Siyosiy partiyalarning asosiy maqsadlaridan biri parlament uchun kurash olib borish va parlamentdagi ko'pchilik o'rinlarni egallashdir, xususan, butun mamlakat bo'ylab siyosiy partiyalar saylovda tuzilgan parlamentda o'rinlarni egallagan ko'pchilik vakillar (deputatlar)ga ega bo'lganligi sababli. qonun ijodkorligi faoliyatini tashkil etsa va unda ishtirok etsa, vazir lavozimiga nomzod ko'rsatish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Vakillik dasturiy maqsadlariga erishish, parlamentda ko'pchilik o'rinni egallash, jamiyat taraqqiyoti va jonlanishi uchun yangi g'oyalar va javoblar taklif qilish uchun har bir siyosiy partiya aholi ishonchi va hurmati uchun kurash olib borishi kerak. Siyosiy partiyalar faollashishi uchun birinchi navbatda jamoatchilik ishonchini qozonishi kerak. Bu odamlarda ular haqida ijobiy ijtimoiy tasavvurlarni shakllantirishni talab qiladi.

Partiyalar o'rtasidagi doimiy kurash – g'oya va dasturlar kurashi parlamentning kundalik faoliyatini susaytirmoqda. Har bir partiya parlament faoliyatida o'z oldiga qo'ygan maqsadlariga erishish uchun izchil harakat qilayotgani ko'rsatilmoqda. Ammo shuni ta'kidlash kerakki, bu yo'lda muayyan murakkabliklar, xato va kamchiliklar bo'lishi shart.

Shu bois, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev: "Bir fikrni qayta-qayta aytishni o'rinli deb bilaman: biz islohotlar haqida. Muvaffaqiyatga erishish, eng avvalo, siyosiy partiyalarning yetuklik darajasi, ularning hayoti, mamlakatimiz uchun mas'uliyatni qay darajada o'z zimmasiga olishga tayyor ekani bilan bevosita bog'liq, - deb ta'kidlaydi.

Ko'ppartiyaviylik - demokratik davlatlarda siyosiy hayotni tashkil etish, asosiy konstitutsiyaviy tamoyillardan biri siyosiy va mafkuraviy plyuralizm umumiy tamoyilning ifodasidir. Ko'ppartiyaviylik prinsipi qonuniydir Davlat nuqtai nazaridan u fuqarolarning dunyoqarashiga muvofiq siyosiy, partiyalarga a'zo bo'lish huquqi, barcha siyosiy partiyalarning qonun oldida tengligi, ularning faoliyat erkinligini tan olishi va kafolatlanishini bildiradi. Qonunda ko'ppartiyaviylik tamoyili milliy, irqiy, diniy yoki ijtimoiy jihatdan muvofiqligi, davlat hokimiyati organlarini kuch bilan ag'darish yoki boshqa siyosiy partiyalarning amaldagi qonun hujjatlarini buzgan holda ag'darilishini huquqiy targ'ib qiluvchi vakolatli davlat organlari tomonidan belgilangan tartibda taqiqlash va tarqatib yuborishni istisno etmaydi.

Avvalo, ko'ppartiyaviylikning o'z manfaatlari va qarashlari borki, ular jamiyatimizda har bir ijtimoiy tabaqa va guruhning maqsad va intilishlarini to'liq ifodalash uchun saqlanib qolishi kerak.

Chunki hayot va inson bor ekan, har bir toifa o'zining afzalliklarini qaysidir ma'noda ro'yobga chiqarishga harakat qiladi. U yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni ko'rib chiqadi, inson va oila qanday qilib totuvlik va baxtda yashashi mumkinligini ko'rib chiqadi va agar kerak bo'lsa, o'z maqsadlariga erishish uchun qonuniy vositalardan foydalanadi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, O'zbekistonning siyosiy tizimi zamonaviy bo'lib, atributlarga ega bo'lish barobarida siyosiy munosabatlarning sharoit va elementlariga moslashuvchi va uyg'unlashgan. Demokratik davlatlar tajribasidan kelib chiqqan holda, mamlakatimizda haqiqiy ko'ppartiyaviylik muhiti qarorlar qabul qilishga qaratilgan muhim huquqiy qoidalarni ishlab chiqdi.

Bu islohotlar jamiyatni yangilash va modernizatsiya qilishda, fuqarolarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirishda, jamoatchilikning ijro hokimiyati ustidan tutgan o'rni va ahamiyatini kuchaytirishda o'z ifodasini topdi.

Bularning barchasi siyosiy partiyalar tomonidan ularning doimiy mavjudligi, o'z mavqei va ta'sirini oshirish imkoniyatlarini kafolatlaydigan mustahkam huquqiy asos yaratish maqsadida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli ijtimoiy-siyosiy harakatlardir.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasining "Nodavlat notijorat tashkilotlari to'g'risida"gi qonuni. //O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1999 y., 5-son, 115-modda / <https://lex.uz/docs/11360>
2. O'zbekiston Respublikasining «Kasaba uyushmalari to'g'risida»gi Qonunni. 2019 yil 6 dekabr.
3. O'zbekiston Respublikasining "Nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyatining kafolatlari to'g'risida"gi qonun. //O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2007 y., 1-2-son, 2- modda; 2008 y., 51-son, 500-modda.
4. O'zbekiston Respublikasining "Siyosiy partiyalar to'g'risida"gi Qonuni // O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlis Axborotnomasi.1997. –№2. –36-modda.
5. Bekov.I., Hamidova K. Saylov va siyosiy partiyalar.–Tos' hkent: O,,zbekiston, 2009.–6-7 b.
6. Юдин Ю.А. Политические партии и право в современном гасударстве. М.: Издательская группа "ФОРУМ-ИНФРА-М", 1998. С.36.